

Відгук
офіційного опонента, кандидата педагогічних наук,
доцента Сакалюк Оксани Олександрівни
про дисертацію
Гармаш Тетяни Андріївни
«Професійна підготовка майбутніх фахівців із логістики
до управлінської діяльності»,
подану до захисту на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

У сучасних умовах розвитку економічних виробничих систем, активізації конкурентної боротьби на ринку товарів та послуг все більшого значення набуває розвиток логістичної інфраструктури. Забезпечення високого рейтингу та конкурентоспроможності вітчизняних фахівців на світовому ринку праці є однією з основних проблем сучасної логістики в Україні, а отже, важливості набуває така підготовка фахівців, від рівня знань, умінь і компетентності яких значною мірою залежить ефективність використання логістичних аспектів діяльності підприємства, що відповідає європейським стандартам. Усе це актуалізує необхідність проведеного Т. А. Гармаш дослідження, яке присвячене вирішенню проблем професійної підготовки майбутніх фахівців із логістики до управлінської діяльності, що обґрунтовано доводиться дисертанткою у вступі при розкритті суперечностей у системі професійної підготовки фахівців із логістики та аналізі стану розробленості проблеми вченими.

Зазначена проблема ще не знайшла цілісного системного висвітлення в сучасній вітчизняній науковій літературі. У цьому сенсі визначена авторкою мета, безперечно, є актуальною, і її реалізація розширює дослідницьке поле теорії і методики професійної освіти. Новизна дисертаційної роботи визначається також влучно представленими в ній завданнями, зокрема тим, що в дисертаційному дослідженні Т. А. Гармаш розроблено, науково

обґрунтовано та експериментально апробовано модель і методику підготовки майбутніх фахівців із логістики до управлінської діяльності, що дозволяє розкрити й задіяти творчий потенціал майбутніх фахівців-логістів для досягнення високих результатів у їхній професійній підготовці.

Науковий апарат (об'єкт, предмет, мета, завдання) дослідження, який чітко визначений дисертанткою та сформульований у вступі, відповідає його змісту й окреслює межі досліджуваної проблеми. Загальна логіка наукового дослідження є виваженою, послідовною і відображена в структурі та в результатах дисертаційного дослідження.

У першому розділі «Теоретичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців із логістики до управлінської діяльності» автором здійснено ґрунтовний теоретичний аналіз проблеми дослідження: розкрито сутність професійної підготовки майбутніх фахівців із логістики та охарактеризовано зміст їх професійної діяльності, зокрема її управлінську складову. Проведений аналіз дозволив дослідниці визначити низку проблемних питань, що розкривають специфіку професійної готовності майбутніх фахівців із логістики до управлінської діяльності. Аналіз феномена «готовність майбутніх фахівців із логістики до управлінської діяльності» надав можливість дисертантці чітко оперувати термінологічним інструментарієм, що його обслуговує, уточнити сутність таких його базових понять, як: «професійна підготовка майбутніх фахівців із логістики», «готовність до професійної діяльності», «управлінська діяльність майбутніх фахівців із логістики» і визначити змістовне навантаження сутності поняття «готовність майбутніх фахівців із логістики до управлінської діяльності» та запропонувати структурну характеристику означеного поняття. Таким чином, дослідницею доведено необхідність формування достатньої сукупності фундаментальних понять, у яких сконцентровані особливості професійної підготовки майбутніх фахівців із логістики до управлінської діяльності. До того ж представлення автором підготовки майбутніх фахівців

із логістики у парадигмі діяльнісного підходу та виокремлення управлінської складової професійної діяльності фахівців із логістики свідчать про ґрунтовний аналіз означеної проблеми та високий методологічний рівень запропонованого дослідження.

У другому розділі «Моделювання процесу професійної підготовки майбутніх фахівців із логістики до управлінської діяльності» дисертанткою здійснено діагностику стану готовності майбутніх фахівців із логістики до управлінської діяльності, визначено педагогічні умови та презентовано експериментальну модель підготовки майбутніх фахівців із логістики до управлінської діяльності.

Дослідниця досить ґрамотно підійшла до організації дослідження, адже розпочала його з виявлення ставлення студентів-логістів до управлінської складової своєї майбутньої професії, що підтвердило доцільність формування в них готовності до управлінської діяльності. Діагностування управлінців-практиків логістичної галузі на пошуково-розвідувальному етапі дозволило не лише уточнити специфіку управлінської діяльності в логістичній сфері, а й виокремити основні напрями формування готовності майбутніх фахівців із логістики до управлінської діяльності й оптимізувати процес підготовки у закладах вищої освіти майбутніх фахівців із логістики до її здійснення в подальшій професійній діяльності. На окрему увагу, на нашу думку, заслуговують результати анкетування, проведеного серед викладачів випускової кафедри логістики. Найважливіші чинники, що впливають на формування у майбутніх фахівців із логістики управлінських умінь і навичок під час їх навчання у закладі вищої освіти, виокремлені викладачами, враховано дисертанткою в практичній підготовці студентів-логістів під час формувального етапу експерименту, оскільки вони мають важливе значення для забезпечення ефективного формування готовності майбутніх фахівців із логістики до управлінської діяльності, що й відображено в експериментальній моделі. Отримані дослідницею результати ще раз довели

необхідність у спеціальній цілеспрямованій та організованій підготовці майбутніх фахівців із логістики та формування їхньої готовності до управлінської діяльності.

Безумовний інтерес викликають компоненти, критерії та показники готовності майбутніх фахівців із логістики до управлінської діяльності, а також діагностувальний інструментарій для виявлення рівнів зазначеної готовності, якісна характеристика яких визначається змістовністю й логічністю. Задля успішної реалізації формувального етапу експерименту Т. А. Гармаш було виявлено й обґрунтовано сукупність педагогічних умов та розроблено модельне уявлення про досліджуваний процес.

У третьому розділі «Реалізація експериментальної моделі підготовки майбутніх фахівців із логістики до управлінської діяльності» докладно презентовано формувальний етап дослідження, в якому висвітлено зміст поетапної реалізації методики експериментальної підготовки майбутніх фахівців із логістики до управлінської діяльності. Практичну значущість дисертаційного дослідження посилюють теоретично обґрунтовані й докладно описані автором форми навчання, методи і засоби, що були застосовані на всіх етапах експериментальної підготовки.

Здійснення порівняння ефективності традиційного й експериментального підходів до підготовки майбутніх фахівців із логістики до управлінської діяльності на констатувальному та прикінцевому етапах експерименту підтвердило ефективність обґрунтованих педагогічних умов формування зазначеної готовності та запропонованої експериментальної методики і моделі, що продемонстровано як у текстовому, так і графічному вигляді.

Достовірність результатів і висновків дослідження забезпечується чітко визначеною методологією, відповідністю методів дослідження його меті і завданням, якісним аналізом значного обсягу теоретичного матеріалу, повнотою і значущістю здобутого матеріалу, якісно-кількісним аналізом

здобутих експериментальних даних та використанням математико-статистичних методів дослідження. Натомість використані методи математичної статистики уможливили належну якість вимірювання емпіричних даних, одержаних під час експерименту. На основі цих даних дисертанткою коректно сформульовані висновки, які відповідають визначеним у роботі завданням і розкривають результати наукового пошуку та основні здобутки дисертантки, забезпечуючи таким чином достовірність дисертаційного дослідження.

Дисертаційна робота пройшла гідну апробацію: її результати представлено достатньою кількістю публікацій (27), із них 2 – у зарубіжних виданнях, а також використовуються низкою закладів вищої освіти, про що свідчать довідки про впровадження.

Детальне вивчення дисертаційної роботи й автореферату дає підстави констатувати ідентичність автореферату й основних положень дисертації. Наведені в авторефераті наукові положення, висновки повно розкриті й обґрунтовані в тексті дисертації.

Позитивно оцінюючи результати дисертаційного дослідження, доцільно звернути увагу й на окремі дискусійні положення, а також висловити окремі зауваження, уточнення та рекомендації.

1. У першому розділі дисертації (§ 1.1, п. 1.1.1) авторкою визначено та детально схарактеризовано поняття «готовність», «готовність до професійної діяльності». Зокрема, «готовність до професійної діяльності» дослідниця розглядає через низку підходів (функціональний, особистісний, особистісно-діяльнісний тощо). Вважаємо, що варто було б звернутися до найпоширеніших тлумачень поняття «готовність» у межах кожного із виокремлених підходів, адже в науковому дискурсі дослідження, присвячені феномену готовності, у межах кожного з цих підходів, не виключають, а взаємодоповнюють один одного.

2. У § 1.2 автор уточнює поняття «логістика», вдаючись до історичного аналізу та пропонуючи основні етапи розвитку логістики у світі та Україні. Безперечно, запропонована генеза означеного поняття посилює розуміння його специфіки, однак дещо переобтяжує теоретичний блок дисертації. Зроблений науковий аналіз доречно було б представити у публікаціях, а в тексті дисертації лише зробити на них посилання.

3. У § 2.1 (с. 97, 99) дисертації окрім узагальнених результатів діагностики термінальних та інструментальних цінностей у студентів обох груп (ЕГ і КГ), дослідниця наводить результати ранжування важливих для формування готовності до управлінської діяльності у студентів-логістів термінальних та інструментальних цінностей. Доцільність і необхідність такої роботи не викликає сумнівів і заперечень. Водночас бажано було б обґрунтувати, як саме було виокремлено запропоновані цінності як значущі складові готовності до управлінської діяльності.

4. Опис експериментальної бази дослідження теж потребує уточнення (с. 148), адже не зрозуміло, зі студентами яких курсів проводилася експериментальна робота.

5. З дисертаційної роботи залишилося незрозумілим, скільки годин за навчальним планом відводиться на виробничу практику студентів, адже саме в межах цієї практики відбувається реалізація четвертої педагогічної умови дослідження (занурення студентів в активну професійно-спрямовану навчальну діяльність). Тому неможливо оцінити, чи достатньо часу відводилося для залучення студентів-логістів до ситуацій реальної управлінської діяльності.

6. Подекуди в дисертаційній роботі зустрічаються синтаксичні й мовностилістичні огріхи.

Висловлені зауваження, пропозиції та побажання не мають принципового характеру та загалом не впливають на позитивну оцінку роботи, яка виконана на високому науково-теоретичному рівні й має вагому

науково-практичну цінність. Таким чином, є всі підстави вважати, що дисертаційна робота «Професійна підготовка майбутніх фахівців із логістики до управлінської діяльності» є самостійним, оригінальним, цілісним, завершеним дослідженням, висновки якого є вагомим внеском у розвиток теорії і методики професійної освіти, відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567, а її автор, Гармаш Тетяна Андріївна, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри освітнього менеджменту
та публічного управління
Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

О. О. Сакалюк

